

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de către Elena Crăciun, în interesele copilului minor Ionela Crăciun,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Elena Crăciun, în interesele copilului minor Ionela Crăciun împotriva lui Ion Crăciun privind recunoașterea în calitate de coproprietar al bunului imobil și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 30 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2ra-653/24

Nr. PIGD 2-20076142-01-2ra-04072024)

Recurs declarat după 01 septembrie 2023. Recursul vădit neîntemeiat, în temeiul art. 433 (1) lit. f) din Codul de procedură civilă. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a ei.

Au examinat anterior cauza judecătoria:

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (N. Arabadji)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Pahopol, R. Pulbere, D. Dulghieru)

11 iunie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului declarat de Elena Crăciun, în interesele copilului minor Ionela Crăciun,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din
Stela Procopciuc, *Președinte*,
Oxana Parfeni
Gheorghe Stratulat, *judecători*,
constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 25 iunie 2020, Elena Crăciun, în interesele copilului minor Ionela Crăciun, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ion Crăciun privind recunoașterea în calitate de coproprietar al bunului imobil și repararea prejudiciului moral.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta a relatat că la 31 octombrie 2003 a înregistrat căsătoria cu Ion Crăciun, iar din căsătorie, la 08 iunie 2006, s-a născut fiica Ionela Crăciun.

3. Prin hotărârea din 20 iunie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, s-a desfășurată căsătoria, iar domiciliul copilului minor a fost stabilit cu mama, Elena Crăciun.

4. Reclamanta a susținut că până la înregistrarea căsătoriei, la 30 octombrie 2003, pârâtul a dobândit, în temeiul contractului de donație, dreptul de proprietate asupra cotei de 6/45 din casa de locuit individuală cu nr. cadastrale xxxxx.

5. În timpul căsătoriei, din sursele comune, în partea cotei de 6/45, au fost efectuate reparații capitale în sumă de aproximativ 270 000 de lei.

6. Prin recipisa din 08 noiembrie 2009, Ion Crăciun a declarat că va dona cota-parte deținută din casa de locuit individuală fiicei Ionela, voință care s-a materializat prin scrierea cu mâna proprie a următorului text „Eu Ion Ion Crăciun, născut în anul xxxxx, soțul lui Elena Crăciun și tatăl lui Ionela Crăciun, cu buletinul de identitate xxxxx. Declar că casa de pe adresa: str. xxxxx, R. Moldova îi aparține copilului meu Ionela Crăciun. Scrisoarea dată a fost scrisă în minte trează și neimpus de nimeni, poate servi și ca moștenire. 8.XI.2009 Ion Crăciun (semnătură și o amprentă)”.

7. În context, reclamanta a notat că, deși a insistat ca pârâtul să meargă la notar pentru a autentifica actul juridic și să înregistreze dreptul de proprietate asupra cotei-părți de 6/45 din casa de locuit individuală nominalizată, ultimul a motivat că va merge atunci când va dispune de timp și mijloace financiare, așa cum actul juridic servește drept confirmare precum că casa aparține copilului minor.

8. Astfel, pârâtul continuă să evite autentificarea notarială a contractului, iar în prezent locuința figurează ca proprietate a lui Ion Crăciun, tatăl Ionelei Crăciun. În eventualitatea în care s-ar aștepta ca minorul să atingă vârsta majoratului, există riscul ca imobilul să fie înstrăinat, iar copilul evacuat. Prin urmare, pentru a proteja interesele minorei, a înaintat prezenta acțiune.

9. Așadar, având în vedere cele enunțate, Elena Crăciun în interesele copilului minor Ionela Crăciun a solicitat recunoașterea Ionelei Crăciun ca coproprietar al casei de locuit individuală, situată în mun. Chișinău, str. xxxxx și repararea prejudiciului moral.

10. Prin hotărârea din 02 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea depusă de către Elena Crăciun în interesele copilului minor Ionela Crăciun împotriva lui Ion Crăciun privind recunoașterea în calitate de coproprietar al bunului imobil, încasarea despăgubirilor morale s-a respins, ca fiind neîntemeiată (f.d.114, 117-122).

11. La 27 decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Elena Crăciun, în interesele copilului minor Ionela Crăciun, a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 02 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii de admitere integrală a cererii sale de chemare în judecată (f.d.124-125).

12. Iar, la 05 iulie 2023, Elena Crăciun în interesele copilului minor Ionela Crăciun a depus apel motivat împotriva hotărârii din 02 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în care a reiterat pretențiile inițiale și a solicitat admiterea acestora (f.d.132-136).

13. Prin decizia din 30 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel declarată de Elena Crăciun în interesele copilului minor Ionela Crăciun și s-a menținut hotărârea din 02 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 160-169).

14. Pentru a decide astfel, instanța de apel analizând motivele de apel invocate de apelanta Elena Crăciun, în numele fiicei minore Ionela Crăciun, precum și hotărârea primei instanțe, a constatat că hotărârea instanței de fond este legală și temeinică, fiind pronunțată cu respectarea tuturor dispozițiilor legale aplicabile cauzei.

15. Astfel, instanța de apel a reținut că, potrivit art. 320 din Codul Civil, dreptul de proprietate poate fi dobândit doar prin modurile expres prevăzute de lege: ocupațiune, act juridic, succesiune, accesiune, uzucapiune sau hotărâre judecătorească translativă de proprietate. Declarația scrisă din 08 noiembrie 2009 a lui Ion Crăciun, prin care acesta afirmă că imobilul de

pe str. xxxxx din Chișinău aparține copilului său, nu întrunește condițiile unui act juridic translativ de proprietate și, în mod corect, nu a fost calificată drept contract de donație, neavând forma autentică cerută de art. 827 al Codului Civil.

16. De asemenea, instanța de apel a invocat art. 57 din Codul Familiei, potrivit căruia copilul minor nu are drept de proprietate asupra bunurilor părinților, iar părinții nu au drept de proprietate asupra bunurilor copiilor, cu excepția moștenirii și a întreținerii. Proprietatea copilului trebuie dobândită în condițiile Codului civil, iar în speță nu au fost prezentate acte valabile care să ateste dobândirea dreptului de proprietate de către minoră.

17. În privința susținerii apelantei că ar exista o recunoaștere a donației prin hotărâri judecătorești anterioare, instanța a invocat art. 123 alin. (2) din Codul de procedură civilă, reținând că aceste hotărâri, respectiv hotărârea din 07 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, decizia din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și decizia din 20 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, nu au recunoscut valabilitatea unui contract de donație și, dimpotrivă, au respins acțiunea ca fiind neîntemeiată și tardiv introdusă, fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție extinctivă.

18. Instanța de apel a subliniat, de asemenea, că, în conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea primei instanțe a fost întemeiată, bine motivată și a avut la bază o corectă apreciere a probelor. Nu au fost aduse probe noi în apel, contrar obligației reglementate de art. 118 și 121 ale Codului de procedură civilă, iar susținerile apelantei privind o pretinsă omisiune în analizarea probelor au fost calificate drept declarative și formale.

19. În aceste condiții, instanța de apel a respins apelul ca fiind neîntemeiat, iar în temeiul art. 239 din Codul de procedură civilă, a dispus menținerea hotărârii primei instanțe, considerând că aceasta este legală, temeinică și pronunțată cu respectarea tuturor dispozițiilor legale aplicabile.

20. La 30 mai 2024, Elena Crăciun, în interesele copilului minor Ionela Crăciun a declarat recurs împotriva deciziei din 30 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

21. În motivarea recursului, recurenta a invocat că nu i s-a oferit posibilitatea de a participa la ședința de judecată și de a-și prezenta apărarea și probele. Deși a depus în termen un cerere de amânare a ședinței, instanța de apel nu a dat curs acestei solicitări, încălcându-i astfel dreptul la apărare prevăzut de lege.

22. Mai mult, din cuprinsul deciziei atacate (Anexa 3, pagina 3, ultimul alineat), rezultă că ea nu a fost legal citată nici prin poștă, nici prin mijloace electronice. Astfel, Curtea de Apel Chișinău a invocat în mod eronat art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar în cazul unei citări legale. Această greșeală procedurală a permis desfășurarea ședinței în lipsa reprezentantei copilului minor, fără respectarea cadrului procesual.

23. De asemenea, recurenta a susținut că în ședința respectivă, din partea intimatului au fost prezente de trei persoane, inclusiv avocatul său, în timp ce din partea recurente nu a participat nimeni. Această disproporție evidențiază o abordare dezechilibrată a cauzei și ridică serioase îndoieli cu privire la imparțialitatea și echitatea procesului.

24. Totodată, în opinia sa, situația creată lasă impresia că ședința a fost deliberat organizată în lipsa părții apelante, pentru a nu-i permite exercitarea dreptului la apărare și prezentarea probelor în interesul copilului minor.

25. În final, invocând dispozițiile art. 20 și 23 din Constituția Republicii Moldova și art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, recurenta a conchis că, prin refuzul de a examina cererea de amânare, desfășurarea ședinței fără citare legală și în lipsa participării părții apelante, drepturile fundamentale ale copilului minor, în interesul căruia s-a inițiat procedura, au fost serios încălcate.

26. La 10 iulie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Ion Crăciun copia recursului depus de Elena Crăciun în interesele copilului minor Ionela Crăciun, fiindu-i explicat dreptul de a depune referință la recursul declarat.

27. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, Ion Crăciun nu a făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

28. Art.61 alin.(1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.”

29. Art.102 alin. (1), (2) și (4¹) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

(2) În cauzele de urgență, participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții pot fi înștiințați sau chemați în judecată prin telegramă, prin telefon și la

adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor sau prin alte mijloace care să ateste înmînarea și primirea înștiințării sau citației.

(4¹) Participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.”

30. Art.206 alin.(5) din Codul de procedură civilă:

„(5) Neprezentarea în ședință de judecată a reprezentantului sau a unui alt participant la proces nu împiedică examinarea cauzei. La solicitarea întemeiată a participantului la proces, instanța poate amîna o singură dată judecarea cauzei în legătură cu neprezentarea motivată a reprezentantului acestuia.”

31. Art. 434 alin.(1) – (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

32. Art. 433 alin.(1) lit. f) din Codul de procedură civilă:

„(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

f) recursul este vădit neîntemeiat.”

33. Art. 432 alin. (1) lit. a)-f) și alin. (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

34. Art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

35. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că Elena Crăciun în interesele

copilului minor Ionela Crăciun s-a conformat dispozițiilor art. 434 alin.(1) din Codul de procedură civilă, și a depus în termen recursul la 30 mai 2024. Or, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 30 ianuarie 2024 și notificată recurenteii, prin e-mail, la 24 mai 2024 (f.d.174).

36. Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) lit.a)-f) și alin. (2) din Codul de procedură civilă (a se vedea pct.33).

37. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 1 septembrie 2023).

38. În recursul declarat, Elena Crăciun în interesele copilului minor Ionela Crăciun nu expune nici o critică în raport cu soluția instanței de apel evidențiind doar faptul că nu a fost citată pentru ședința de examinare a apelului. Omisiunea de a descrie circumstanțe factuale, determină imposibilitatea relaționării cu temeiurile de la art. 432 alin. (1) lit. a)-f) Cod de procedură civilă, ce reglementează temeiurile recursului.

39. Or, este de principiu că recursul este o cale de atac de strictă legalitate, iar partea care înțelege să îl exercite are obligația procesuală de a indica în mod clar temeiurile de drept incidente, inclusiv prin raportare la eventuale abateri grave de la normele de procedură sau de interpretare juridică.

40. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul de acces la o instanță, garantat de art. 6 §1 din Convenție, nu este absolut, dar limitările admise de Curte trebuie să fie previzibile și proporționale, iar reclamantul trebuie să manifeste diligență în exercitarea căilor de atac.

41. Astfel, în cauza *Grosjean c. Franței* (2002), Curtea a reținut că o cale de atac nu poate fi considerată efectivă dacă persoana interesată nu este în măsură să înțeleagă ce condiții trebuie îndeplinite pentru ca instanța să o examineze în fond. De asemenea, în cauza *Walden c. Liechtenstein* (2001), CEDO a reiterat că lipsa unei motivări clare și a indicării temeiurilor legale poate conduce la respingerea unei căi de atac ca inadmisibile, fără ca acest fapt să încalce în sine art. 6, dacă reglementarea este clară și partea avea posibilitatea reală de a se conforma.

42. Prin urmare, în contextul cadrului legal, în care motivele de recurs sunt enumerate limitativ, prin art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, obligația recurenteii era aceea de a individualiza motivul de recurs, astfel

încât instanța să poată evalua dacă sunt îndeplinite condițiile legale pentru reanalizarea cauzei în calea extraordinară a recursului.

43. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma în vigoare la data declarării recursului, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

44. De altfel, dezacordul recurenței cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

45. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

46. În contextul prevederilor art. 432 alin.(2) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs verifică în cazul invocării în recurs a temeiurile menționate la art. 432 alin. (1) lit. d)–f) din Codul de procedură civilă, dacă acestea au fost invocate și în apel sau dacă pretinsa încălcare a avut loc în instanța de apel, la caz, nefiind stabilite anumite încălcări ce ar fi fost comise de instanța ierarhic inferioară.

47. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p. 38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45). Procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei, 9 octombrie 1991).

48. Astfel, coroborând dispozițiile art. 61 alin. (1), art. 102 alin. (1), (2) și (41), precum și art. 206 alin. (5) din Codul de procedură civilă cu prevederile art. 6 par. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și reieșind din analiza materialelor cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de

Justiție reține că instanța de apel a examinat cauza cu respectarea tuturor garanțiilor procesului echitabil, inclusiv: prin asigurarea citării corespunzătoare a participanților la proces cu privire la locul, data și ora ședințelor de judecată și contracararea unui potențial abuz de drept procesual, constând în formularea repetată a cererilor de amânare, fără justificare temeinică, cu scop vădit dilatoriu din partea apelantei.

49. Față de cele reținute, instanța de recurs constată că recursul este vădit neîntemeiat, întrucât: nu identifică în mod expres niciunul dintre temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, nu conține o motivare legală corespunzătoare a nelegalității deciziei recurate și nu se fundamentează pe jurisprudența națională sau europeană care să justifice reanalizarea cauzei în recurs.

50. Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Elena Crăciun în interesele copilului minor Ionela Crăciun, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare prin prisma art. 433 alin. (1) lit. f), urmează a fi considerat inadmisibil.

51. Ținând cont de cele expuse supra și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art.433 alin. (1) lit. f), art.440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI

Declară inadmisibil recursul declarat de către Elena Crăciun în interesele copilului minor Ionela Crăciun, împotriva deciziei din 30 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Gheorghe Stratulat